OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ 7.11.2017
Opetusneuvos Jorma Karhu

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto

HE 142/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2017 kolmanneksi lisätalousarvioksi/ Korkeakouluopetus ja tutkimus

Kansallisarkiston toimintamenot (mom. 29.40.02)

Momentille esitetään lisäystä 110 000 euroa. Lisäys aiheutuu julkisen keskitetyn sähköisen säilytys- ja arkistopalvelun (SAPA) suunnittelukustannuksista.

SAPAn taustalla on hallituksen 24.9.2016 strategiaistunnossaan tekemä linjaus, jonka mukaan uudet arkistoitavat aineistot arkistoidaan vain sähköisesti. Lisäksi valtioneuvosto on 21.6.2017 tehnyt periaatepäätökseen, jonka mukaan Suomen julkishallinnon digitalisoinnin edistämiseksi ja asiakirjallisen aineiston saatavuuden ja käytettävyyden turvaamiseksi otetaan vuonna 2018 käyttöön julkisen hallinnon yhteinen hallinnon prosesseja tukeva ja sähköisen arkistoinnin takaava palvelukokonaisuus (SAPA).

SAPA:n toteuttamisen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu noin 2 M€. Valtiovarainministeriön 3.11.2017 julkistettuun vuoden 2018 täydentävän talousarvioesitykseen sisältyy 1 M€ SAPAn toteuttamiskustannuksiin.

Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (mom. 29.40.50)

Momentille esitetään lisäystä 5 140 000 euroa Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston vuosien 2015 ja 2016 apteekkikompensaatioiden tarkistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Vuoden 2017 alusta tuli voimaan laki yliopistolain 75 §:n 3 momentin ja 92 a §:n kumoamisesta (1707/2015). Tämän mukaisesti Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle ei suoriteta enää vuosittain korvausta, jonka määrä vastaa niiden apteekkiliikkeen harjoittamisesta saadun tulon perusteella maksettua yhteisöveroa ja apteekkimaksua. Hallituksen esityksen (76/2015) mukaan vuonna 2017 tehdään kuitenkin vuosina 2015 ja 2016 maksettujen korvausten osalta arvion ja toteuman väliset tarkistukset.

Erillistä momenttia apteekkikompensaatioiden maksuun (mom. 29.40.52) ei enää ole, joten määräraha on otettu huomioon yliopistojen valtion rahoitusmomentilla. Lisäyksestä 4 382 000 euroa on tarkoitettu Helsingin yliopistolle ja 758 000 euroa Itä-Suomen yliopistolle.

Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (mom. 29.40.20)

Momentille esitetään lisäystä 10 M€ positiivisen rakennemuutoksen korkeakoulutettujen osaajatarpeisiin vastaamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Hallitusohjelman yhtenä strategisena painopisteenä on tukea suomalaisen yhteiskunnan uudistumista. Erityisavustuksen tavoitteena on työllisyyden edistäminen ja työvoiman kohtaanto-ongelman helpottaminen. Tavoitteena on turvata korkean osaamisen työvoiman saatavuutta ja uusintamista erityisesti kasvavilla toimialoilla ja positiivisen rakennemuutoksen alueilla.

Suomen tekniikan alan yliopistojen voimia on aiemmin lähdetty kokoamaan tavoitteena perustaa Suomen tekniikan alan yhteistyöyliopisto (FITech). Sen toiminta on käynnistynyt Varsinais-Suomen teollisuuden kasvun tukemiseksi ja alueen osaamishaasteisiin vastaamiseksi. Malli kokoaa eri yliopistojen osaamisen kattavaksi tarjonnaksi, jolla voidaan nopeasti ja kustannustehokkaasti vastata muuttuviin osaamistarpeisiin. Akuutteja ICT –alan osaamista hyödyntäviä osaamiskapeikkoja on koettu olevan myös muualla Suomessa.

Lisämäärärahasta on eduskuntaehdolla käynnistetty haku 6.11.2017[1]. Hakuaika päättyy 7.12.2017. Samaan hakuun on yhdistetty 3,3 M€ vuoden 2018 talousarvioesitykseen sisältyvää määrärahaa.

Erityisavustus on tarkoitettu yliopistoille ja ammattikorkeakouluille sellaisten koulutusten toteuttamiseen, joilla vastataan positiivisen rakennemuutoksen ja kasvavien toimialojen osaajatarpeisiin. Erityisavustusta voi hakea 1) joko muuntokoulutukseen tai 2) muuhun korkeakoulututkintoon johtavaan tai tutkinnon osista muodostuvan osaamiskokonaisuuden koulutuksen järjestämiseen.

Tavoitteena on, että muuntokoulutushankkeita koskevat päätökset voitaisiin tehdä joulukuussa 2017 ja muita hankkeita koskevat päätökset alkuvuodesta 2018. Koulutukset alkaisivat vuoden 2018 aikana. Koulutuksia voidaan toteuttaa verkostomaisesti usean korkeakoulun yhteistyönä.

- Muuntokoulutukset (10 M€, III LTAE 2017) johtavat yliopiston alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tai ammattikorkeakoulututkintoon ja ne on tarkoitettu aiemman osaamisen uudistamiseen henkilöille, jotka ovat jo aiemmin suorittaneet korkeakoulututkinnon Suomessa tai muualla, opistoasteen tutkinnon tai joilla on muutoin edellytyksiä suorittaa korkeakoulututkinto enintään kahdessa vuodessa. Muuntokoulutuksella vastataan erityisesti teknologisen kehityksen aiheuttamiin muutos- ja osaamistarpeisiin ja niillä tuetaan erityisesti ICT-osaamisen hyödyntämistä eri aloilla. Avustuksen kohteena olevat koulutukset voivat olla kestoltaan enintään kaksivuotisia.

- Muun rahoitettavan koulutuksen (3,3 M€ TAE 2018), joka johtaa korkeakoulututkintoon, erikoistumiskoulutukseen tai tutkinnon osista muodostuvien osaamiskokonaisuuksien suorittamiseen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti työttömät ja työttömyysuhan alaiset henkilöt. Koulutus rahoitetaan korkeakoulutukseen tarkoitetulla työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta siirtyvillä määrärahoilla. Avustuksen kohteena olevat koulutukset voivat olla kestoltaan enintään kaksivuotisia.

[1] Linkki OKM:n internet -sivulle ”Erityisavustus korkeakouluille positiivisen rakennemuutoksen osaajatarpeisiin vastaamiseen” http://minedu.fi/avustukset/avustus/-/asset_publisher/erityisavustus-korkeakouluille-positiivisen-rakennemuutoksen-osaajatarpeisiin-vastaamiseen